

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Łódź, dnia 12 czerwca 2024 r.

Poz. 4783

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR PNIK-I.4131.406.2024 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

z dnia 5 czerwca 2024 r.

Rada Gminy Maków

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721)

stwierdzam nieważność:

uchwały Nr LXII/355/24 Rady Gminy Maków z dnia 25 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania i wykonywania i wykonywania takich usług, w części obejmującej:

- § 1 ust. 3 załącznika do uchwały,
- § 4 ust. 1 w zakresie wyrazów „usługi w tym usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze i” załącznika do uchwały,
- § 5 ust. 1 w zakresie wyrazów „ na ich wniosek lub na wniosek pracownika socjalnego,” załącznika do uchwały,
- § 5 ust. 3 w zakresie wyrazów „ na ich wniosek lub na wniosek pracownika socjalnego,” załącznika do uchwały,
- § 7 ust. 2 załącznika do uchwały.

Uzasadnienie

Rada Gminy Maków podjęła w dniu 7 maja 2024 r. uchwałę w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania i wykonywania i wykonywania takich usług.

Postanowienia uchwały budziły zastrzeżenia organu nadzoru, co spowodowało wszczęcie postępowania nadzorczego i skierowanie do Rady Gminy Maków zawiadomienia z dnia 10 maja 2024 r. znak: PNIK-I.4131.406.2024, w którego uzasadnieniu organ przedstawił uwagi.

W odpowiedzi Przewodniczący Rady Gminy Maków w piśmie z dnia 16 maja 2024 r. znak: RG.0001.28.2024 zgodził się z zastrzeżeniami organu.

Mimo powyższego oświadczenia organ nadzoru uznał za zasadne wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego w przypadku uchwały, której postanowienia są sprzeczne z prawem, z uwagi na wiążący go trzydziestodniowy termin do wydania stosownego aktu nadzoru.

Organ nadzoru prezentuje w niniejszej sprawie następujący pogląd.

Podstawę prawną do podjęcia uchwały przez Radę Gminy Maków stanowi art. 50 ust. 6 i ust. 6a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.), zwanej dalej - ustawą. Stosownie do art. 50 ust. 6 ustawy rada określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Z kolei art. 50 ust. 6a ustawy stanowi, iż w przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich rada gminy w uchwale, o której mowa w ust. 6, określa także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług.

Zgodnie z § 1 ust. 3 załącznika do uchwały, zakres usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych jest dostosowany do indywidualnych potrzeb osoby, na której rzecz będą świadczone te usługi. Wymieniony przepis uchwały przekracza zakres delegacji ustawowej zawartej w art. 50 ust. 6 ustawy, zgodnie z którym w przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich rada gminy w uchwale, o której mowa w ust. 6, określa także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług. Upoważnienie rady do określenia wymiaru i zakresu usług dotyczy zatem jedynie usług sąsiedzkich. Organ nadzoru zwraca uwagę, że podejmując akty prawa miejscowego w oparciu o normę ustawową organ stanowiący musi ściśle uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu. Odstąpienie od tej zasady narusza związek formalny i materialny między tym aktem a ustawą. Podkreślić należy, że za niezgodne z normą upoważniającą, należy uznać wszelkie odstępstwa w akcie prawa miejscowego od granic upoważnienia ustawowego. Rada gminy nie ma zatem prawa do stanowienia aktów prawa miejscowego regulujących zagadnienia inne niż wymienione w przepisie upoważniającym, ani też podejmowania regulacji w inny sposób niż wskazany przez ustawodawcę, gdyż oznaczałoby to wykroczenie poza zakres delegacji ustawowej. Odnieść to należy zarówno do zakresu spraw, które mają być objęte aktem wydanym na podstawie normy upoważniającej, ale także do kwestii związanych z zakazem obejmowania, zastępowania czy też zmieniania nim materii ustawowej i zamieszczania w nim przepisów sprzecznych z ustawą (wyrok WSA w Łodzi z dnia 16 lipca 2020 r., sygn. akt III SA/Łd 75/20).

W § 4 ust. 1 załącznika do uchwały rada postanowiła, że odpłatność za usługi w tym usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze i usługi sąsiedzkie jest wyliczana w okresach miesięcznych z dołu do ostatniego dnia każdego miesiąca, jako iloczyn kosztu usługi i liczby godzin usług faktycznie zrealizowanych zgodnie z dokumentacją potwierdzającą liczbę godzin usług. Rada określiła zatem sposób rozliczania wykonywania usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i usług sąsiedzkich. Tymczasem z treści art. 50 ust. 6 i 6a ustawy wynika, że rada została upoważniona do uregulowania sposobu rozliczania wykonywania usług sąsiedzkich, tym samym § 4 ust. 1 załącznika do uchwały we wskazanym zakresie przekracza zatem zakres delegacji ustawowej wynikającej z art. 50 ust. 6 i 6a ustawy.

W § 5 ust. 1 i 3 załącznika do uchwały rada zawarła regulacje, że osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji, zobowiązane do ponoszenia odpłatności za usługi opiekuńcze można zwolnić z ponoszenia tej odpłatności częściowo, na ich wniosek lub na wniosek pracownika socjalnego w określonych w tym przepisie przypadkach. W § 5 ust. 3 załącznika do uchwały rada postanowiła natomiast, że osoby zobowiązane do odpłatności za usługi opiekuńcze można całkowicie zwolnić z ponoszenia tej odpłatności, na ich wniosek lub na wniosek pracownika socjalnego, w określonych w tym przepisie przypadkach. Zaznaczyć należy, iż zgodnie z art. 102 ustawy, świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego (ust. 1). Pomoc społeczna może być udzielana z urzędu (ust. 2). Zauważyć zatem należy, że rada dopuściła się modyfikacji regulacji ustawowej, bowiem uregulowała możliwość złożenia ww. wniosków w sposób odmienny niż to wynika z art. 102 ustawy. Ponadto wprowadzenie takich zapisów stanowi przekroczenie delegacji ustawowej, bowiem nie dotyczy materii, która została przekazana do uregulowania organowi stanowiącemu gminy przez ustawodawcę w art. 50 ust. 6 i 6a ustawy. Rada w zakresie zwolnienia od opłaty za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze została upoważniona jedynie do określenia

szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od tych opłat. W tym zakresie nie mieści się określenie katalogu podmiotów, na wniosek których takie zwolnienie może być dokonane.

W § 7 ust. 2 załącznika do uchwały rada postanowiła, że indywidualny wymiar usługi sąsiedzkiej jest ustalany w drodze trójstronnego uzgodnienia dokonywanego pomiędzy osobą wymagającą wsparcia, osobą wykonującą usługi sąsiedzkie i organizatorem usługi przy uwzględnieniu przeznaczonych w danym roku kalendarzowym środków budżetowych na realizację usługi sąsiedzkiej. Wymieniony przepis uchwały przekracza zakres delegacji ustawowej zawartej w art. 50 ust. 6a ustawy bowiem nie dotyczy materii, która została przekazana organowi stanowiącemu gminy do unormowania w tymże przepisie.

W tym stanie faktycznym i prawnym zasadnym jest stwierdzenie nieważności uchwały Nr LXII/355/24 Rady Gminy Maków z dnia 25 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania i wykonywania takich usług, we wskazanym zakresie.

Rozstrzygnięcie nadzorcze może zostać zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi (90-434 Łódź ul. Piotrkowska 135) za pośrednictwem Wojewody Łódzkiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia. Skargę wnosi się w dwóch egzemplarzach.

Wojewoda Łódzki

Dorota Ryl

Do wiadomości:

Wójt Gminy Maków